

Einführung

Вступ

● Навіщо потрібен супровідний підручник?

Цей супровідний підручник до третьої частини радіокурсу німецької мови *Deutsch - warum nicht?*, як і обидва попередні підручники, допоможе вам у випадку, якщо з метою повторення чи поглиблення ви захочете прочитати навчальний матеріал. Головну роль у цьому курсі відіграють радіоуроки. Тому слід завжди спочатку прослухати радіоурок: таким чином ви матимете змогу якнайкраще зрозуміти ситуацію. При цьому вам допоможуть завдання на аудіювання - запитання, на які потрібно звернути увагу. Ці запитання допоможуть вам зосередити свою увагу на найважливішому, тобто, зрозуміти, про яку ситуацію йдеться, де відбувається дія, хто з ким розмовляє, про що розмовляють дійові особи і який загальний настрій. Під час прослуховування звертайте увагу на ці запитання! Таким чином ви утримаєтеся від бажання зрозуміти кожне слово, що може дуже швидко викликати відчуття, ніби взагалі нічого не зрозуміло.

● Нове в третій частині радіокурсу

Головні дійові особи в третій частині ті самі, що й у попередніх частинах: **Андреас** - студент, який працює адміністратором у готелі "Європа". **Екс** - казковий персонаж, гном-невидимка жіночої статі. Помітною вона стає, коли набридає оточуючим своїми витівками й цікавістю. Наприкінці другої частини радіокурсу Екс раптово зникла, але в третій частині вона знову супроводжуватиме Андреаса.

Доктор Тюрман - лікар, постійний клієнт готелю "Європа".

Пані Бергер - директорка готелю "Європа".

Ганна Клязен - покоївка в готелі "Європа".

Структура уроків також залишилася без змін. Спочатку подається текст, потім пояснюється його зміст та граматики, а в кінці уроку - заключне прослуховування тексту. Тексти в третій частині радіокурсу, звичайно, більш складні.

Дія радіокурсу в другій половині третьої частини переміщується з Ахена до Берліна. Ви матимете змогу ознайомитися з деякими визначними місцями столиці й дізнаєтеся про цікаві факти з історії міста.

На початку третьої частини радіокурсу дійові особи знову знайомляться з радіослухачами; ми також пропонуємо повторити важливі граматичні теми. Це допоможе тим радіослухачам, які не знайомі з першою та другою частинами нашого радіокурсу.

● Зміст супровідного підручника

A Відомості з історії Федеративної Республіки Німеччини та Берліна

У короткому огляді історії розповідається про події, які стали визначними для сьогодення Німеччини. У період з 1945 по 1990 рік Німеччину було поділено на дві держави - Федеративну Республіку Німеччину (ФРН) та Німецьку Демократичну Республіку (НДР). Цей огляд допоможе вам зрозуміти події, про які йтиметься в окремих уроках, з точки зору історичного взаємозв'язку минулого й сьогодення.

B Про структуру окремих уроків

1. Загальні відомості до уроку

Загальні відомості включають граматичний коментар (**Запам'ятайте!**) та нову лексику з діалогів (**Слова й вирази**) даного уроку. Граматичний матеріал докладно пояснюється на прикладах з даного уроку. Нові вирази - на відміну від першої й другої частин курсу - наводяться лише німецькою мовою, причому часто не лише в прямому значенні, а й в узагальненій формі.

Наприклад, замість речення *Sie singt gern* дається узагальнена форма *etwas gern tun*. На основі узагальненої форми можна будувати нові речення: *Er liest gern*.

Переклад нових виразів при необхідності можна знайти в тексті перекладу діалогів до даного уроку.

В уроках, присвячених Берліну, подаються відомості про місто й діалект, на якому розмовляють берлінці.

2. Тексти до уроків

Після загальних відомостей до радіокурсу в супровідному підручнику наводиться текст, на основі якого побудовано даний урок: діалоги, розповіді, лист, пісні... З метою полегшення роботи з німецьким текстом наводиться коротке пояснення українською мовою.

У випадку, якщо ви не змогли прослухати наступний урок по радіо, підручник допоможе вам надолужити пропущений матеріал.

3. Слова й вирази

У кожному уроці після текстів наводиться список слів та виразів, які вперше зустрічаються в даному уроці. Однак це стосується лише навчальних текстів. До уривків з літературних творів (наприклад, віршів Брехта) пояснення не даються. Слова й вирази з першої частини радіокурсу не повторюються.

4. Вправи

Підручник вміщує переважно граматичні вправи. Звичайно, в завданнях до уроків ви знайдете й лексичні вправи, як-от: кросворди і вправи на вживання нових слів та виразів. Крім того, супровідний підручник до третьої частини радіокурсу вміщує новий тип вправ - вправи на перевірку розуміння змісту тексту. У таких вправах потрібно на основі знання тексту з кількох запропонованих відповідей вибрати правильну. Якщо при виконанні цих вправ у вас виникнуть проблеми, вам допоможе те, що в підручнику надруковано як самі тексти до уроків, так і їхній переклад. Іноді вам навіть рекомендують звернутися до надрукованого тексту. До вправ, які мають лише один варіант відповіді, ви можете знайти ключі в підручнику. Якщо можливі кілька варіантів відповіді, то варіанти позначено в ключах знаком **. У підручнику наводиться лише один з можливих варіантів. До вільних вправ, які можна виконувати індивідуально, ключів, звичайно, немає.

С Огляд граматичного матеріалу

У цьому огляді узагальнюються граматичні теми з третьої частини радіокурсу.

Основна увага приділяється таким темам:

- претерит слабких і сильних дієслів, а також модальних дієслів
- складні речення
- складносурядні речення зі сполучниками *und, aber, sondern*
- складнопідрядні речення з такими сполучниками, як *dafß, weil*
- відмінювання прикметників.

Д Ключі до вправ

Ключі допоможуть вам перевірити себе при виконанні вправ, особливо таких вправ, у яких можливий лише один варіант відповіді.

Е Переклад діалогів

Переклад текстів може допомогти вам краще засвоїти навчальний матеріал, перш за все тим слухачам, які не працювали над першою і другою частинами радіокурсу й не вивчали граматичного й лексичного матеріалу, запропонованого в цих частинах. Тексти пісень і віршів наводяться лише мовою оригіналу.

Ф Алфавітний покажчик слів

До цього покажчика включено слова, які вперше зустрічаються в третій частині радіокурсу. Слова з першої та другої частин радіокурсу тут не повторюються. У дужках вказано номер уроку, в якому вперше зустрічається дане слово.

Г Список трьох основних форм дієслова: інфінітив - претерит - Partizip II

До цього списку включено дієслова з усіх трьох частин радіокурсу. За допомогою трьох основних форм дієслова можна утворити різні форми часу дієслова.

Наприклад: *kommen - kam - gekommen*

Інфінітив: *kommen*

Претерит: *kam*

Partizip II: *gekommen*

Дієслово *sein* у дужках вказує на те, що форма перфект від цього дієслова утворюється з *sein*:

Er ist gekommen.

На завершення слід зазначити, що даний радіокурс розроблено для слухачів різних країн світу. Тому в ньому не було враховано особливості рідної мови слухачів, соціальні та культурні особливості країн, у яких вони живуть. Ви самі маєте змогу порівняти й відзначити, що у вас інакше або однаково, що для вас є близьким або чужим. Тож скористайтеся можливістю здобути якнайбільше користі з запропонованого нами радіокурсу.

Задоволення від навчання й успіхів у роботі над радіокурсом *Deutsch - warum nicht?* бажає вам

Геррад Меезе

Загальні відомості

1 З історії Німеччини

Тут у вигляді таблиці подається короткий огляд деяких періодів історії Німеччини, важливих для розуміння окремих уроків третьої частини радіокурсу. Мова йде перш за все про аспект формування національної самосвідомості.

919 рік: вихідна точка в історії Германської імперії.
Перша Германська імперія.

До 19 століття: роздрібленість/сепаратизм

1871-1918: Друга Германська імперія

1870/71: франко-пруська війна.

1871: проголошення Другої Германської імперії у Версалі.
Вільгельм I стає імператором Германії, а Берлін - столицею імперії.

1918: Розпад імперії наприкінці Першої світової війни.

1919-1933: Веймарська республіка

1919: Веймарська конституція
Підписання Версальського мирного договору

1933-1945: націонал-соціалізм/«Третій рейх»

1933: Адольфа Гітлера призначають рейхсканцлером.

1939: Нанад Німеччини на Польщу й окупація Польщі. Початок Другої світової війни.

1945: Безумовна капітуляція Німеччини. Закінчення Другої світової війни. Поділ Німеччини на 4 окупаційні зони; поділ Німеччини як наслідок Другої світової війни.

1949-1990: Федеративна Республіка Німеччина (ФРН) і Німецька Демократична Республіка (НДР) - дві німецькі держави.

1949: Утворення Федеративної Республіки Німеччини із столицею у м. Бонн, інтеграція ФРН до Західного союзу.

1949: Утворення Німецької Демократичної Республіки із столицею у м. Берлін. Залежність від Радянського Союзу.

Німеччину, як і місто Берлін, у цей період було поділено. Спочатку з ФРН до НДР взагалі не можна було їздити, неможливим був також і виїзд громадян НДР на Захід. Пізніше до порядку виїзду було внесено деякі зміни, наприклад, пенсіонерам дозволили відвідувати ФРН. З 1945 до 1957 року 2,7 млн. чоловік втекло з НДР до Федеративної Республіки, серед них було багато кваліфікованих фахівців. З 1961 року кордон між НДР та ФРН суворо охоронявся, стріляли в кожного, хто намагався перетнути кордон. У Берліні східну частину міста було відділено від західної стіною. У 60-х та 70-х роках було проведено ряд переговорів між обома німецькими державами.

Країни Заходу, перш за все США, надавали підтримку Федеративній Республіці. Переговори мали на меті створення умов для спілкування людей - ішлося, наприклад, про поштовий та телефонний зв'язок, а також транспорт - особливо важливим було транспортне сполучення Західного Берліна та Федеративної Республіки. Йшлося також про можливість взаємовідвідин. Уже в 1959 році Радянський Союз запропонував проект мирного договору - за умови, що Німеччина стане нейтральною державою. Країни Заходу не могли з цим погодитися. Ще одна спроба домовитися зазнала поразки через теорію трьох держав, яку висунула НДР: поряд з обома німецькими державами мала існувати ще одна самостійна політична одиниця - Західний Берлін. Однак Федеративна Республіка Німеччина вважала Західний Берлін за свою невід'ємну складову.

3.10.1990: Приєднання НДР до Федеративної Республіки Німеччини.

З цього моменту дві німецькі держави знову стали єдиною Німеччиною зі столицею в Берліні. Уряд країни ще деякий час залишатиметься в Бонні. Роки холодної війни закінчилися.

2 З історії Берліна

- 1470: Берлін - резиденція курфюрста Бранденбурзького.
- 1709: Берлін стає столицею королівства Пруссія.
- 1871: Берлін - столиця Германської імперії.
- 1939: Початок Другої світової війни.
- 1945: Кінець Другої світової війни.
Управління Берліном здійснює "чотиристороння союзна комендатура" (Великобританія, Франція, США й Радянський Союз).
- 1946: Вільні вибори в усіх секторах міста.

1948-1989: Берлін - розділене місто.

- 1948: Поділ Берліна на Східний та Західний.
- 1948/49: Блокада Західного Берліна.
Радянська окупаційна влада перекрила всі дороги в місто й повністю припинила забезпечення Берліна. Американці організували повітряний міст і впродовж цілого року забезпечували західних берлінців виключно за допомогою літаків.
- 1953: Хрущов відмовляється від підписаного чотирма державами договору й вимагає, щоб Західний Берлін було оголошено вільним містом.
- 1961: Будівництво Берлінської стіни, що відділила східну частину Берліна від західної. Берлінці не можуть переходити з однієї частини міста в іншу. Навколо стіни утворено широку прикордонну смугу, яку пильно охороняють. По тих, хто намагається втекти в західну частину міста, стріляють.
- 1963: Перша домовленість про пасажирські перевезення: мешканцям Західного Берліна дозволяється наприкінці року відвідувати родичів у Східному Берліні.
- 1968: Західні німці, які хочуть приїхати до Східного Берліна, мають показати паспорт з візою.
- 1989: Прикордонні переходи у стіні відкрито, перехід через Бранденбурзькі ворота вільний - східні та західні берлінці можуть вільно пересуватися в місті.
- 1990: Берлінська стіна перестала існувати.

3 Карта Берліна

Berlin

Copyright © by
Kartographischer Verlag
Reinhold Kirsch
Dachau, Germany
P.O. Box 2105 · Tel: (0161) 7 90 38 · Fax: (0161) 7 53 56
Deutschland · Germany

4 Місяці

1	Januar	січень	7	Juli	липень
2	Februar	лютий	8	August	серпень
3	März	березень	9	September	вересень
4	April	квітень	10	Oktober	жовтень
5	Mai	травень	11	November	листопад
6	Juni	червень	12	Dezember	грудень

Wann kommen Sie? Im Januar.

5 Сторони світу

Der Norden / північ
nördlich / північний

Der Westen / захід
westlich / західний

Der Osten / схід
östlich / східний

Der Süden / південь
südlich / південний

Wo liegt Aachen?
Wo liegt Köln?

Aachen liegt im Westen (von Deutschland).
Köln liegt nördlich von Bonn.
Köln liegt nordöstlich von Aachen.

Man ging durch das Brandenburger Tor von Osten nach Westen.
Berlin kann eine Brücke zum Osten werden.

6 Числа до 1000

100 = hundert	500 = fünfhundert	800 = achthundert
200 = zweihundert	600 = sechshundert	900 = neunhundert
300 = dreihundert	700 = siebenhundert	1000 = tausend
400 = vierhundert		

101 = einhunderteins   202 = zweihundertzwei   311 = dreihundertelf
420 = vierhundertzwanzig   435 = vierhundertfünfunddreißig

100 = **номінатив:** Das ist der hundertste Geburtstag,
das ist die hundertste Frage,
das ist das hundertste Buch.
акузатив: Er hat den hundertsten Geburtstag,
er stellt die hundertste Frage,
er kauft das hundertste Buch.

7 Показчик року

У німецькій мові перша цифра - чи дві перші цифри - називають століття = *hundert*: слово *tausend* (тисяча) на відміну від української мови не вживається.

911 = neunhundertelf
1871 = achtzehnhunderteinundsiebzig
1961 = neunzehnhunderteinundsechzig
1990 = neunzehnhundertneunzig